

УДК 338.436:332.14

АНАЛИЗ ПРЕДПОСЫЛОК ФОРМИРОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КЛАСТЕРА

*С. И. Бурма, аспирант, Запорожский национальный технический университет,
economie@ukr.net*

Методология исследования. Результаты получены за счет применения методов: статистического анализа – при исследовании показателей деятельности АПК региона; сравнительного анализа – при диагностике экономической эффективности производства основных видов продукции растениеводства и животноводства, диагностике эффективности использования земель сельскохозяйственного назначения, обобщения – при исследовании существующих концепций формирования региональных кластеров; описания – при исследовании опыта функционирования агропромышленных кластеров в Запорожском регионе.

Результаты. Установлено, что внешняя среда негативно влияет на деятельность АПК Запорожской области. Отрасль имеет системные проблемы, связанные с незавершенной стадией перехода к рыночным условиям хозяйствования, что проявляется в сравнительно низком уровне эффективности сельского хозяйства региона и технологической отсталости производств.

При этом АПК региона имеет потенциал для эффективного развития, обусловленный наличием особо ценных плодородных земель, высоким потенциалом трудовых ресурсов, развитой пищевой и перерабатывающей отраслями, развитой инфраструктурой. Реализовать имеющийся потенциал возможно только при условии преодоления технологической отсталости производств, для чего необходимо внедрять новые формы регионального сотрудничества, которые способны объединить сельхозпроизводителей, промышленность, науку, финансовый и государственный сектора региона в единую цепочку, которая продуцирует наибольшую добавленную стоимость.

Результаты первых лет функционирования кластерных образований в регионе свидетельствуют о значительном потенциале именно этого вида регионального сотрудничества.

Новизна. В ходе исследования диагностированы причины низкого уровня эффективности сельского хозяйства региона, обоснована необходимость и актуальность внедрения кластерной формы сотрудничества в АПК Запорожской области как перспективного направления развития отрасли.

Практическая значимость. Определены перспективные направления развития, резервы роста производства и внутренние проблемы развития АПК Запорожского региона, что может быть использовано в качестве базиса при создании регионального агропромышленного кластера в Запорожской области.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, инновации, кластер, регион, развитие, сельское хозяйство, формирование агропромышленного кластера.

Литература

1. Соколенко С. И. Пути кластеризации экономики с целью повышения конкурентоспособности Запорожской области / С. И. Соколенко – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ucluster.org/universitet/klastery-ukraina/2010-study>
Sokolenko S. I. Puti klasterizatsiyi ekonomiki s tselyu povysheniya konkurentosposobnosti Zaporozhskoy oblasti / S. I. Sokolenko – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: <http://ucluster.org/universitet/klastery-ukraina/2010-study>
2. Владимиров Ю. Л. О классификации кластеров предприятий / Ю. Л. Владимиров, В. П. Третяк // Альманах «Наука, Инновации, Образование». – 2008. – Вып. 7 – С.72–86.
Vladimirov Yu. L. O klassifikatsiyi klasterov predpriyatiy / Yu. L. Vladimirov, V. P. Tretiyak // Almanakh «Nauka, Innovatsii, Obrazovaniye». – 2008. – Вып. 7 – С.72–86.
3. Ступак І. О. Стратегічне управління конкурентоспроможністю кластера як основа довготермінового розвитку економіки / І. О. Ступак, П. В. Сідун // Інноваційна економіка. – 2012. – № 12 [38]. – С. 58– 63.
Stupak I. O. Strategichne upravlinnya konkurentospromozhnistyu klastera yak osnova dovgoterminovogo rozvytku ekonomiky / I. O. Stupak, P. V. Sidun // Innovatsiyna ekonomika. – 2012. – № 12 [38]. – С. 58– 63.
4. Прушківський В. Г. Основні етапи формування інноваційної моделі регіону на основі кластерного підходу / В. Г. Прушківський, С. І. Бурма // Економічний простір: Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ: ПДБАБА, 2011 – №55 – С.132 – 138.
Prushkivskiy V. G. Osnovni etapy formuvannya innovatsiynoyi modeli regionu na osnovi klasterного pidkhodu / V. G. Prushkivskiy, S. I. Burma // Ekonomichniy prostir: Zbirnyk naukovukh prats. – Dnipropetrovsk: PDBABA, 2011 – №55 – S.132 – 138.
5. Бричко А. М. Розвиток механізму активації кластерів в підприємствах АПК./ А. М. Бричко // Економіка АПК – 2009. – № 6. – С. 4 – 8.
Brychko A. M. Rozvytok mekhanizmu aktyvatsiyi klasteriv v pidpryemstvakh APK./ A. M. Brychko // Ekonomika APK – 2009. – № 6. – S. 4 – 8.
6. Саблук П. Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / П. Т. Саблук, М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 3 – 12.
Sabluk P. T. Klasteryzatsiya yak mekhanizm pidvyshchennya konkurentospromozhnosti ta sotsialnoyi spryamovanosti agrarnoyi ekonomiky / P. T. Sabluk, M. F. Kropyvko // Ekonomika APK. – 2010. – № 1. – S. 3 – 12.
7. Етапи становлення та засади екологічно чистого землеробства в Україні / Матеріали засідання Наукової Ради ВЕЛ. – Київ, 2004. – 28 с.
Etapy stanovlennya ta zasady ekologichno chystogo zemlerobstva v Ukrayini / Materialy zasidannya Naukovoyi Rady VEL. – Kyiv, 2004. – 28 s.
8. Програма забезпечення продовольчої безпеки Запорізької області на 2011–2015 роки – Запоріжжя: Запорізька обласна державна адміністрація, 2011 – 138 с.
Programa zabezpechennya prodovolchoyi bezpeky Zaporizkoyi oblasti na 2011–2015 roky – Zaporizhzhya: Zaporizka oblasna derzhavna administratsiya, 2011 – 138 s.
9. Щодо шляхів підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення в Україні. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень – [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua/articles/1129>
Shchodo shlyakhiv pidvyshchennya efektyvnosti vykorystannya zemel silskogospodarskogo pryznachennya v Ukrayini. Analychna zapyska // Natsionalniy instytut strategichnykh doslidzhen – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu : <http://www.niss.gov.ua/articles/1129>

10. Стан сільського господарства регіону за 2012 рік // Головне управління статистики у Запорізькій області. – 2013. – Експрес випуск № 39 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/eksp_sg_39.pdf

Stan silskogo gospodarstva regionu za 2012 rik // Golovne upravlinnya statystyky u Zaporizkiy oblasti. – 2013. – Ekspres vypusk № 39 – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/eksp_sg_39.pdf

11. Виробництво основних видів продукції тваринництва за регіонами у 2012 році // Державний комітет статистики України. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/sg/sg_reg/vop/vop_u/vop1212_u.html

Vyrobnytstvo osnovnykh vydiv produktsiyi tvarynyntstva za regionamy u 2012 rotsi // Dezhavniy komitet statystyky Ukrayiny. – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/sg/sg_reg/vop/vop_u/vop1212_u.html

12. Виробництво основних сільськогосподарських культур за регіонами у 2012 році // Державний комітет статистики України. – [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/sg/sg_reg/vz_reg/vz_u/vz12_u.html

Vyrobnytstvo osnovnykh silskogospodarskykh kultur za regionamy u 2012 rotsi // Derzhavniy komitet statystyky Ukrayiny. – [Elektronniy resurs] — Rezhim dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/sg/sg_reg/vz_reg/vz_u/vz12_u.html

13. Економічні результати сільськогосподарського виробництва за 2012 рік // Головне управління статистики у Запорізькій області. – 2013. – Експрес випуск № 839 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/eksp_sg_839.pdf

Ekonomichni rezultaty silskogospodarskogo vyrobnytstva za 2012 rik // Golovne upravlinnya statystyky u Zaporizkiy oblasti. – 2013. – Ekspres vypusk № 839 – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/eksp_sg_839.pdf

14. Виконання наукових та науково-технічних робіт у 2012 році // Головне управління статистики у Запорізькій області. – 2013. – Експрес випуск №833 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/xp_nauka_833.pdf

Vykonannya naukovykh ta naukovo-tekhnichnykh robit u 2012 rotsi // Golovne upravlinnya statystyky u Zaporizkiy oblasti. – 2013. – Ekspres vypusk № 833 – [Elektronniy resurs] – Rezhim dostupu: http://www.zp.ukrstat.gov.ua/images/stories/xp_nauka_833.pdf